

LA CAMPANA DE GRACIA.
 4 cts. NUMERO ESPECIAL 4 cts.
DIA DELS MORTS,

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, núm. 20, botiga, BARCELONA

PREU DE SUSCRICIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre **ESPANYA** 8 rals
Cuba y Puerto-Rico, 16 rals, **Estranger**, 18 rals

FANTASIA FUNEBRE (Dibuix de J. Lluis Pellicer)

Lo cos electoral.

MEMENTO.

La CAMPANA DE GRACIA consagra en lo dia de avuy un piadós recort als escriptors y artistas que haventla favorescuda un dia ab los fruyts assahonats de son ingeni, gosan are l' etern descans de la mort.

TOMÁS PADRÓ, ROBERT ROBERT, ANTON LLABERIA, ANTON ALTADILL, JOAQUIM MARIA BARTRINA, JOSEPH DERN y tots quants ab sos treballs il·lustraren un dia nostre se manari. tenen un dret preferent a la gratitud dels que 'ls sobrevivim, ansiosos sempre de seguir sas petjadas, encara que desconfiats de poder igualar sos mèrits.

A tots ells honra per un igual, y per tots ells desitja la pau eterna

LA REDACCIÓ

L' ÀNIMA EN PENA

En la regió de l' eternitat, allà dalt, més amunt dels núvols, vaga la sombra trista y afligida del que fou rey d' Espanya, D. Alfonso XII

A totes horas troba en son camí altres sombras que sense dirli una paraula, l' omplan de neguit y d' amargura.

Are 'ls quatre sargentos sacrificats a Santo Domingo de la Calzada li surten al pás, mostrantli la testa esballada per una mortífera descarga.

Are l' capitá Mangado li ensenya quatre feridas al pit, de las quals ne rajan quatre dolls de sanch.

Are, per fi, 'l comandant Ferrandiz y 'l tinent Bellés, que no s' deixan may, lo contemplan silenciosos y semblan dirli ab la mirada:

— Per qué havian de sacrificarnos, quan tothom demanava que se ns conservés l' existencia?

Trista, molt trista es l' estancia del ilustre difunt en la mansió de las sombras.

Ab l' afany de donarli una vida tranquila y sosa gada 'ls seus concellers, los que vivian a redós del trono qu' ell ocupava, van realisar fusellaments y sacrificis, sense comprendre que una terrible malaltia minava l' existencia del monarca, y que allà dalt, en la regió de l' eternitat, havia de trobarse en presència de las victimas que l' havian precedit en lo camí del sepulcre.

¡Mal negoci, aquest que consisteix en comprar l' efimera tranquil·litat de uns quants mesos de vida terrena, ab una eternitat de malestar y desventura!

Pero no es solament aquest lo motiu que 'l posa trist.

Desde aquelles alturas se dominan punts de vista, que desde aquí la terra no 's poden veure, ni 's comprenen.

Al igual que desde la cima de las altas montanyas s' abarcan perspectives que no s' imaginan desde 'l terreno plá, y amples horissos que desde baix se tornan estrets y limitats, aixis també desde la vida ultramondana s' contemplan fins los detalls més recóndits de la vida terrestre.

La llum de aquí baix, contrasta ab la sombra que allà dalt tot ho embolcalla.

Lo passat, lo present y 'l porvenir; lo que surt a la superfície y 'l que 's guarda dintre la consciencia, tot apareix, tot se posa de relleu clara y vigorosament, als ulls de las pobres ànimas, condemnadas a contemplar y a penar contemplant.

¡Pobres ànimas en pena! ¡Quina pena més amarga la de preveure certas desventuras que no poden evitarse!

Y D. Alfonso XII tè molt que penar.

Aquell trono aixecat ab la punta de l' espasa, y a favor de la indiferencia de un país cansat de corre aventuras, ja no pot halagar l' ambició juvenil del home que fá dotze anys apenas, havia passat a ocupar-lo.

Prop del trono hi ha un bressol; dintre del bressol una criatura indefensa; al peu una viuda endolada.

¿Quí vetlla per ells?
¿Lo poble? Lo poble calla. Si algún cop s' atreveix a parlar, li posan una mordassa a la boca. Quan li demanan que nombri representants ou 'expressin 'as necessitats ó 'ls seus desitjos; es inútil que ho intenti... la corrupció oficial l' ofega.

No hi ha que refiarse de aquest element.
¿Vetllan per ells los partits?

Los partits monárquichs quan no menjan disputan la tallada al que la disfruta y 'ls que no son monárquichs se preparan per realisar en una ó altra forma, propòsits incompatibles ab l' existencia del trono.

Y ademés 'quinas garantias poden oferir los homes

que avuy tenen al seu càrrech la vetlla y custodia de las institucions?

¡Ah! Prou ho saben las ànimas en pena, per las quals lo pit dels polítichs es de transparent cristall! Prou ho saben las ànimas en pena que contemplan no sols las evolucions que dintre de cada home 's verifican, sino també totes aquelles que poden operarse!

Cánovas del Castillo, la personificació del orgull, ¿cóm ha de defensar al trono, ab la fè deguda, si ell, per si sol se considera anterior y superior a las mateixas institucions?

Condempna o a un llarch dejuni, y treurá la pols a la poma ab que vá escriure 'l famós programa de Manzanares... y qui sab fins ahont rodalará, quan l' inflí 'l gas venenós del despit.

L' ànima en pena 'l contempla y tremola. Sagasta, incapás de infundir una alé de llibertat que vigorisi 'ls organismes gastats y consumits de las institucions vellas, no tè més fatiera que 'l poder. Per conseguirlo ha fet tots los papers de l' auca ¿qu' es lo que no farà per conservar-lo? Y si algún dia 'l pert ¿qué no es capás de fer per obtenirlo novament?

Si no es alucinació de un' ànima en pena, fins pot creures que aquell tupé que s' alsa majestuós sobre del front de aquest home, pot enmotllarse perfectament dintre de un gorro frigi.

¿Y en Martos? Un renegat.
¿Y en Lopez Dominguez? Un nebot del seu oncle.

¿Y 'l conde de Cheste y en Moyano y tots aquells moderats que defensavan tan energicament lo trono de D. Isabel II? Una colla de inválits, incapassos d' a sar la creua que 'ls aguanta, en defensa de cap idea, ni de cap principi.

¿Y en Martinez Campos? Una espasa rovellada y un lloron mústich.

¿Y tots ells plegats? Una dansa macabra de ambicions y de concupiscencias!

L' ànima en pena, que avuy los véu tals com son, se corseca al contemplarlos.

Y troba que no hi ha remey.

Los mateixos homes que cambiessen radicalment; los mateixos homes que adquirissen una fé que no posseheixen y una forsa de voluntat aplicada tota entera al cumpliment extricte del deber, se estrellarian contra 'ls derets de la fatalitat.

En un moment l' ànima en pena, va veure realisats los temors que l' embargan, ab motiu de l' última sedició militar.

Tots los rigors empleats anteriorment, no van ser prou per evitarla.

— ¡Castiga! deyan los uns.
Es inútil: lo castich dur engendra l' odi y la venjansa.

— ¡Perdonal deyan los altres.
Es inútil també: 'l perdó engendra l' impunitat, y la impunitat es mare de novas y perillosas aventuras.

La mateixa ànima en pena, no hauria sabut a quin costat decantarse.

Allà 's troba rodejada de las sombras dels seus antepassats que la contemplan y la compadeixen.

— Veniu aquí y aconselléume. ¿Qué feyau vosaltres per viure sentats tranquil·lament sobre 'l trono?

— No feyam res, contestan los antecessors de l' ànima en pena.

— Y donchs ¿cóm vos governavau, per arrostrar crisis tant terribles com las que vareu passar a través dels sigles, sense que ni un sol moment corrés perill la corona que duyau a la testa?

— Aquest fet que avuy sembla un fenómeno, s' explica sabent qu' en aquella época, no sols eran monárquichs los homes privilegiats destinats per fortuna seva a viure a expensas de la monarquia; ho era també 'l poble en massa: ho era per preocupació, per ignorancia, per lo que 's vulga; pero ho era ab fè.

— ¡Ay ja avuy no ho esl... Ha tastat la fruyta prohibida de la democracia... Ja no recobrará may més, l' ignocencia que 'l feya viure felis y esclavisat!

Y l' ànima en pena romp a plorar, contemplant un trono y un bressol, una criatura y una viuda.

Toquéu, campanas, toquéu a morts.

Que 'ls vostres sons omplin l' espay.
Toquéu, no sols pels homes que no existeixen, sino també per las ideás que se 'n van per no tornar may més

Toquéu sobre tot p'al més difunt de tots los morts: per l' esperit monárquich del poble espanyol.

P. K.

LA ROSA Y LO PAPELLO.

TRADUCCIÓ DE VÍCTOR HUGO.

Deya la tri-sta floreta al papelló matisat:
— No te 'n vajas... ¡Perqué 'ls nostres

destins no han de ser iguals?... Aquí arrelada jo 'm quedo y tú te 'n vas!...

Ab tot, nos estimém forsa; vivim del home apartats y sense ell; y la semblansa que tenim es ja tant gran que tothom diu:—Son floretas, son flors de Maig.

Mes l' aire a tú se t' emporta y aquí 'm lliga 'l vital fanch... Sòrt infausta! jo voldria ton vol podé embalsamar, fòs ahont fòs que alegre anesses, ab lo mèu baf.

Mes no, que t' allunyas massa! Ab altrás flors a jugar te 'n vas. y jo tota sola quedo mirantne rodar la mèva sombra, que trista per mos péus va.

Tú te 'n vás, y després tornas; després te 'n tornas a anar a lluhir en altra banda, y ¡ay! a mi m' has de trobar quan tornas a cada aurora plorant a mars.

Mes perque al fi l' amor nostre nos puga dar jorns més grats, rey del mèu cor, t' ho suplico, arrelat com jo en lo fanch ó donme com tú unas alas que vull volar.

V. HUGO.

COLOQUI

ENTRE LA MORT Y UN PERIODISTA.

LO PERIODISTA, ab lo sombrero a la mà:—¡Hi ha permis, senyora?

LA MORT, ab molta cortesia:—Entri, cubreixis y prengui assiento. Aquí es a casa seva.—

Lo periodista arrufa 'l nas procurant fé 'l cor tort, se 'n va dret al assumpto que motiva la visita.

—La humanitat està molt queixosa de vostè, senyora. D' un quan temps a aquesta part la seva influencia deixa sentirse d' una manera desastrosa, y 'l món tem, ab rahó, que de seguir 'las cosas tal com van avuy, es molt probable que aviat no 's trobi una persona viva ni per remey.

—¡No 'n volia saber d' altral! ¿Es a dir que hi ha queixas de mi?

—Numerosas, generals, unánimes casi bè.
—Llavoras digui que la humanitat se diverteix tocant lo violon.

—¿Per qué?

—Sápiga, senyor mèu, que la humanitat, aquesta mateixa humanitat que avuy diu pestes de mi, en altra temps va omplir de firmas una sollicitud, demanant a la superioritat que 'm tornés la dalla y la llibertat de que durant llarchs anys vareig véurem privada.

—¡Ah! Aixó si que 'm vé de nou: no 'n sabia ni una paraula de tota aquesta historia.

—¿No? Donchs escolti: aixis podrá judicar ab coneixement de causa.

Encara que en apariencia no ho sembli, perque gracias a la mèva bona conducta estich molt ben conservada, soch tant vella com lo món. Sento molt no tenir lo batisme en aquest moment per desvanixe tots los seus duptes; pero li juro baix paraula d' honor, que cinch minuts després del fiat lux del Génesis, va neixe la Mort que ara tè al davant.

Cumplint la providencial missió que se m' havia conferit, vaig dedicarme immediatament a extendre passaports per l' altre barri, valentme de tots los mitjans qu' estavan al mèu alcans.

Al principi topava ab molts dificultats: la gent no fumava, ni prenia café, ni retirava tart, ni llegia 'l Correo Catalán; no s' havia inventat los fusells, ni 'ls franvias, ni la dinamita, ni 'l carril de Sarriá; tothom seguia extricte los preceptes de la higiene, y difícilment s' agafava una pulmonia ó una enfermetat de ventrell.

Ab tot jo m' ingueniava com podia, y avuy un, demá un altre, demá passat un parell més, anava despatxant als mortals, matantlos ab tots los miraments possibles, y procurant que 'ls demés no se 'n adonessin.

L' armonia no podia ser més complerta. Jo n' estava verdaderament satisfeta y comensava a fer los treballs preliminars per donar a llum un cólera ó una cosa aixis, quan un dia Déu m' enviá un recado urgent per conducto d' un àngel de la classe de paysans.

M' hi presento immediatament y 'l Senyor me diu:—Mort, dom la dalla, tornam lo nombrament y ficat dintre d' aquest quarto: no te 'n mourás que jo no ho digui.—

Com ja suposará, jo vaig fer, ab lo degut respecte, las mèvas observacions.—Es inútil que t' escarrassis.—va exclamar Déu, una mica incomodat,—los mortals

m' han enviat comissió suplicantme que 't supprimeixi, y ara ja 'ls he donat lo si.—

No vaig insistir més; tiro l' eyna de revès, entro al quarto y 'm poso á matar moscas, per no perdre la costúm, esperant la mèva rahabilitació.

Lo món, al sapiguerho, per poch se mor' d' alegría. En celebració del mèu desempleyo, hi va haver iluminacions, regatas, colocació de primeras pedras y *sardanas* en tolas las plassas reals. Van apredregar als metjes y apotecaris, van arrasar los cementiris, van atipar de garrotadas á varios fabricants de caixas de mort, y hasta alguns capellans, que 's dedicavan al rengló dels funerals, van véures en imminent perill de ser atropellats per las turbas.

Alló era 'l *delirium tremens*. Semblava que, suprimida la Mort, s' havia ja trobat la pedra filosofal y que 'ls forns vendrian pa gratis.

Realment, los primers dias tot va anar al pèl. Tothom estava bo; las criaturas creixian y s' engrèixavan, per mal cuydadas que anessin; los vells decrepits se rejuvenian y tornavan als sèus millors temps.

Passaren alguns mesos en aquella ficticia ditxa; la salut va anar invadint lo món á passos agegantats; las poblacions creixeran d' una manera aterradora; la vida comensá á vessar per tot arreu, y 'ls homes van acabar per no entendres ni sapiguer per hont girarse.

No morintse ningú y naixent cada dia gent nova, la superficie de la terra semblava un barril d' arengadas.

La multitud ho invadia tot. Los pisos estavan farsits d' estadants; alguns dormian per las escalas, pèls terrats, pèls camps, per sota las barcas.

Per tots los carrers y plassas semblava que hi hagués de passar la professó: no 's podia donar un pas. Era tanta la concurrència, que alguns van tenir la excellent idea de passar per las clavegueras y altres, més atrevits, van determinarse á passejarse per dalt del arbres.

Prompte las grans poblacions no van bastar á contenir tant inmens número d' habitants. Las planuras, los boscos, las montanyas van ser presos per assalt, y era ben ditxós lo qui podia conseguir un pam de terra per colocarhi 'ls peus.

Desseguida va presentarse 'l pavorós problema de las subsistencias. ¿Cóm podia alimentarse aquella faramalla, si no hi havia camps, ni horts, ni corrals ni fàbricas de bunyols?

¿Que més vol! Fins l' ayre comensava á escassejar... Era precis pendre una resolució heróica. Tothom ho concèxia; pero ningú volia arrostrar la inmensa responsabilitat de proposarla.

Per fi un dia, un jove que no podia aguantar més á la sèva sogra, va atrevirse á redactar una exposició sollicitant lo restabliment de la Mort y en pochos dias se vejé cuberta de millions de firmas.

Déu va ferse càrrech de lo absurdo d' aquell estat de cosas, y va accedir incontinent á lo que 'ls sollicitants demanavan.

Y vel hi aquí de quina manera vareig entrar altra vegada en possessió definitiva é irrevocable dels mèus trastos.

¿Veus, senyor periodista com la humanitat es injusta al murmurar de mi? ¿Qué faria sense la Mort?

—¿Que havia de fer! Viure.

—¿Viurei com llavors, eh?

—¿Ji veurá; respecte á aixó hi ha molt que dir. De morirnos, ja n' estém aconsolats. Lo que 'ns encocora es l' abundancia de perills que 'ns rodejan, y la horripilant facilitat ab que las personas se 'n van avuy dia á can Pistraus. Avants aixó no succehia.

—¿Ahl Aquí 'l vull. Avants era jo sola la que 'm cuydava d' aquesta feyna: avuy m' han sortit molts competidors, que treballan tal vegada més que jo.

—¿Vol dir los metjes?

—¿Algo hi fan; pero respecte á aquestá classe, dech confessar que se li atribueixen més miracles dels que solen fer.

—¿Y donchs ¿á qui 's refereix? ¿A n' en Bismarck y tota aquesta patuleya?

—¿Pè! Tambè m' ajudan bona cosa; pero no son encara aquestos los competidors més actius.

—A veure, donchs, acabi d' una vegada: ¿qui son?

—Los taberners, los forners, los adroguers, los carnicers, los confiters, los cansaladers... en pocas paraulas: tots los que 's dedican á la venta d' aquestos venenos que, en llenguatje poètic, se titulan *aliments*.

Cr guim, amich mèu: preferiria esperar á quaranta passas la bala d' un canó Krupp, que viure una semana en una ciutat moderna.

Es la pura veritat; li juro... pèls mèus ossos, l' únich que tinch.

¿Está satisfet?

—Si senyora; y li dono las més expressivas gracias.

—No hi ha de qué: sempre 'm tindrà á la sèva disposició.

—Li repeteixo las gracias; per ara no la necessito.

—Pues li beso la ma.

—¿Als peus de vostè!

FANTÀSTICH.

LA MORT.

acte material d' aclucá 'ls ulls per no tornarlos á obrir y d' estirar camas y brassos per no tornar á arronsarlos, ha fet capissar moltissim als homes pensadors

¿Qu' es la mort?

Per alguns no es més que un viatge.

Per altres l' etern descans.

Hi ha qui creu que després d' aquesta vida n' existeix un' altra; hi ha també qui 's figura que morta la cuca, mort lo veri.

L' eternitat de la vida ó l' eternitat de la mort.

Y dintre d' aquests dos extrems tant contraposats, nos trobém encara com estavam, després de haverse trencat la closca tants sabís. Y sobre tot tants tontos, que en materias aixís de tant poca sustancia no valen menos que 'ls sabís.

Un dia un poeta exclamá:

La mort es la vida.

Y es de créure qu' escriuria aixó pèl gust de dir una gracia poètica, com se 'n diuhen tantas, especialment en vers, quan la rima s' ho porta.

La mort es la vida.

Humanitat, barrina, entretente: aquí tens un gero-glic.

Y no obstant, aquesta afirmació merament poètica, escrita sense més ni més, ha passat á ser la base, l' fonament de la filosofia práctica, aplicada al problema de la mort.

Realment: *La mort es la vida.*

Probas al canto:

Hi ha un botiguer de robas, un adroguer, un fideuher, ó un home qu' exerceix qualsevol altre ofici per l' estil, y que 's campa la vida tranquilament, acanant roba ó pesant paperinas.

Tot d' un plegat l' esperit de competencia desperta 'ls instints d' un altre industrial, que planta una botiga del mateix género al costat de la primera.

Comensa entre ells una lluyta despiadada. 'S declara guerra á mort, y no cediran fins que un dels dos se 'n vaja al Cel en cos y ánima.

Després de no pocas peripecias, n' hi ha un que plega l' ram y 's queda l' altre ab tota la parroquia.

Y reventant de satisfacció, y sense que la poesia entri per res en la sèva imaginació, rebelde á tota idea poètica, exclamará:

La mort es la vida.

S' encén dura guerra entre dugas nacions enemigas. L' afany de destrucció y extermini impulsa als dos exercits. Los fusells y 'ls canons foguejan sense parar: corra la sanch á rius, y 'ls corps fan festa major.

Tambè si 'ls corps parlessin, dirian ab lo poeta:

La mort es la vida.

Pero no parlan. Y ademès, tenen tant ocupat lo béch que no es cosa de posarse á garlar sense com vá ni com costa.

Pero no falta qui s' explica per ells.

La darrera batalla ha produhit quatre, cinch mil baixas. D' aquestas n' hi ha noucentas que corresponen á gefes y oficials.

Noucents morts; noucents ascensos.

Noucents individuos que al veure's un' insinua més cusida á la mànega y uns quantis rals més de sou á la butxaca, exclamarán:

—«*La mort es la vida.*»

Lo peix gros que 's menja al xich; la planta robusta que 's xuclia á la raquitica; l' esparver que devora al colom y l' àliga poderosa que devora al esparver; l' organisme més perfeccionat que anula al organisme débil y poch resistant, tots los vencedors en l' etern combat de l' existencia, no tenen més que una veu per proclamar la ja célebre frase del poeta:

La mort es la vida.

Y lo que succeheix en l' ordre fisich, se verifica també en l' ordre moral y 'l social.

Las ideas novas viuhèn á expensas de las antiguas y rancias que van desapareixent com las fullas secas dels arbres, quan bufa 'l vent de la tardor.

Los sabís moderns anulan als antichs; las veritats, fillas de l' observació, desterran als dogmatismes fillas de la rutina; los principis democrátichs acaban ab las monarquias.

Lo fort y 'l débil lluytan sempre, y mentre 'l débil es eternament vensut, lo fort acaba de fortificarse ab sas despullas, al crit etern de

La mort es la vida.

Pero deixémnos de desconsoladoras filosofias, y descendim, per acabar, al terreno de las cosas prácticas. Mossen Magi es un sacerdot gras y rodanxó com un *bocoy*, roig com un suis, molsut de clatell y ab barba lleras.

¿Qui diria al veure aqueix tipo sensual, que per sa

corpulencia sembla impossible que puga passar per l' estreta porta del paradís, qui diria, repeteixo, que aqueix home creu y confia y parla á tolas horas de las inefables delicias que esperan als creyents en un' altra vida!

La sèva frasse habitual, la sèva *muletilla* es sempre la mateixa:

La mort es la vida.

Pero que 'm perdoni Mossen Magi. Una mateixa frasse, lletra per lletra, té un valor completament distint, segons l' ocasió en que l' home la pronuncia.

Lo mateix Mossen, quan exerceix lo sacerdoti, y sobre tot quan diu un ofici de difunts ó canta unas absoltas, es un altre home.

Fá poch temps vá morirse un ricatxo, y ell y 'ls demés companys van treure las millors robas que hi havia als calaixos de la sagristia, y ab tota pompa van acompanyar al cadáver fins al cementiri, entre-mitj de un dol lluhit que de tot tenia menos de dol.

Mossen Magi mateix deya per si:—¿N' hi hagués un cada dial!

Y al tornarse'n á casa, ab una cinquena á la butxaca (vàn donarne una á cada capellá dels que assistiren á l' enterro) digué encarantse ab la sèva major-doná:

—Teresona, mata un capó.

Y després, mirant al cel ab hipocresia, exclamá:

—La mort es la vida.

P. DEL O.

PENSAMENTS FÚNEBRES.

A pesar de ser lo morirse una de las feynas més senzillas que hi ha, es sens dupte la que fá més *fronte*.

Hi ha homes que, morts, fan lo mateix que feyan en vida. Quan eran vius, *feyan nosa* dintre un pis; ara que son morts, *fan nosa* dintre un ninxo.

La mort, mirinsela com vulguin, sempre resulta un gran negoci. Si l' home está bè, morint s' evita 'l perill d' estar malament, y si está malament, desde aquell moment deixa d' estarhi.

Antiguament la Mort anava pèl món ab una dalla: avuy l' ha suprimida, al veure que 'ls homes ja li donan tota la feyna feta.

Entre 'ls concurrents á un enterro, 'ls que hi van més alligits son los que havian deixat diners al difunt y creuhen difícil cobrarlos.

Molts vius s' arrepenixen d' haver nascut: cap difunt s' ha arrepenit d' haver mort.

Conech á molts homes que no volen sentir parlar de la mort, y cada dia 's fuman tres ó quatre puros d' estanch.

Las ceremonias religiosas que 's fan davant dels cadáveres, ab lo propòsit de salvar l' ánima, son com los sellos que s' enganxan á las cartas: serveixen perque siguin admesas en lo corréu; pero no asseguran la sèva arribada á son destino.

Los que tenen un exagerat apego á la vida, poden dividirse en dugas classes: los uns temen morir, per pòr de lo que després pot haverhi; los altres volen viure, per pòr de que després ja no hi hagi res.

Examinantlo ab atenció, sempre trobarem que si 'ns morim es per culpa nostra. La mort no 's presenta may espontaneament: únichament vá allí hont la cridan.

Cada vegada que 'm fixo en lo gran número de farmacias y confiterias que tenim en nostra ciutat, m' admiro de que á Barcelona hi quedí encare tanta gent.

La vida del home es lo mateix que un llibre: las penas l' escriuhen, los metjes hi posan lo *fi*, los constructors de caixas de mort l' encuadernan y 'ls sepulcros l' arxiván.

C. G.

AVENTURAS D' UN MORT.

HISTORIA REDOLINESCA, FETA PER UN VIU DE GRESCA.

Un dia, tot d' un plegat, l' home agafa un refredat.

Lo metje, de correguda, li recepta una beguda.

La pren y al cap d' un moment, ¡nyach! ja está de cos present.

Lo fuster li fa la caixa y li resulta un xich baixa.

A la casa es natural, li arman un sacramental.

Y per no fè inútil gasto, no volen admetre 'l trasto.

DIADA DELS MORTS.—1886. (Dibuix de Apeles Mestres).

—Aquí t'è la llista: vinch á buscarlos.

—Mestre, ha fet tart. A horas d' ara ja son á Fernando Póo.

CEMENTIRI NACIONAL. (Dibuix de J. Lluís Pellicer).

Tenorios que van á dí:
—«Si buena vida os quité,
buena sepultura os dí.»

En va assegura 'l fustè
que 'l mort ja hi estarà bè.

Los parents tenen agallas
y casi bè hi ha barallas.
Per fi resolen probar
si li podrán colocar.

Mitj forsat, mitj arrupit
al últim li han enquistat.

Lo cotxe dels morts s' aguarda
per las dugas de la tarde.

Tocan las dugas, las tres...
y no 's veu cotxe ni res.

Molts dels amichs invitats
ja están dihent disbarats.

A las quatre 'l cotxe arriba
y surt la gran comitiva.

Van á l' iglesia, y allá
no troban cap capellá.

Passada una hora bèn bona,
hi acut una majordona.

La qual deixa confirmat
que 'ls mossens se 'n han anat.

Sense absoltas ni oració,
continúa la excursió.

Pèl camí 'l cotxe mortuori
sufreix un gran rebombori.

Sembla que balli una polca,
sempre si volca ó no volca.

Després d' un atros martiri,
arriban al cementiri.

Allí s' han de disputá
ab lo senyor capellá.

Perque 'l mort qu' está present
no ha rebut cap sacrament.

Pagant una cantitat
salvan la dificultat.

Obran lo ninxo 1003
y tothom queda sorpres.

En lloch de ser vuyt, á dins
hi troban ja tres vehins.

Vehins que n'igú sab bè
qui son ni qui poden sè.

Se mou una gran qüestió
sobre tant rara invasió.

L' amo ensenya tot ayrat
lo títul de propietat.

Lo sepulturer replica
y la cosa s' embolica.

Presenciant aquella guerra,
lo pobre mort jeu per terra.

Comensan á caure gotas
del tamanyo de granotas.

Notant 'ho, la concurrència
deixa 'l camp de la pendencia.

Veyent que tothom desfila,
l' enterrador s' espavila.

Y 'l mort es enxiquerat,
mès ó menos mal posat.

A empentas y á rodolons,
tapan lo ninxo ab mahons.

Y quedan sols allí dins
lo mort y 'ls seus tres vehins.

Ara, del que vè, lector...
res... non raggionar di lor.

EGO.

L' ÚLTIMA PARAULA.

¡Ha qui s' ha entretingut á recullir
l' última frase pronunciada per
alguns homes célebres, en l' hora
suprema de l' eterna despedida.

Vélese 'n aquí algunas, posadas
per rigorós ordre alfabètic:

Portavan al patibul á *Acuña*,
bisbe de Zamora, y encarantse ab lo butxi li digué:

—Quèdas perdonat; pero quan comensis, apreta fort.

En una situació semblant, l' infortunada *Ana Bolena*, reyna d' Inglaterra, digué tocantse 'l coll:

—Es petit, molt petit ¡veritat?

Bolívar, l' héroe venerat de la independència
americana, aclucá 'ls ulls exclamant:

—Unió, colombians; unió sobre tot. D' altra manera
l' anarquia 'us devora.

Lo *Cardenal de Beaufort*, no era un héroe po-
pular com Bolívar, sinó un cortesá. Al veure venir á la
mort exclamava:

—¡Qué no hi haja medi de sobornar!

Lo poeta de las ruidosas aventuras,
digué al morir:

—Are á descansar.

L' immortal *Cervantes* digué al morir *material-*
ment:

—¡Això es morir!

Chateaubriand, l' ilustre escriptor que tant de
moda estava á primers del corrent sigle, murmurá,
sense que ningú haja pogut saber á qui ó á que 's
referia:

—Será gran y triunfará.

Chénier, un poeta francès que fou guillotinat
per la revolució poch avants de posar lo cap sobre 'l

piló de la guillotina, 's doná un cop al front exclamant:

—Miréu, 'm sembla que aquí dins hi ha alguna cosa!

∴ *Dante*, morí como si cridés á algú, proferint las
següents paraulas:

—Veniu, veniu cap aquí.

∴ *Danton*, al butxi:

—Mira noy, ensenya 'l mèu cap al poble: val la pena
de que 's vegi.

∴ *Federich V* rey de Dinamarca, morí dihent:

—No hi ha una gota de sanch á las mèvas mans.

∴ *Goethe*, en mitj del desvari, cridava:

—Llum!... ¡Mès llum!... Deixeu qu' entri la llum!

∴ *Grocio*, célebre juriconsult é historiador, digué
al morir, ab véu tranquila com si presidís una reunió
imaginaria:

—Serietat, senyors.

∴ L' anatómich *Haller*, després de pulsarse digué:

—Això está llest: ja no 'm bat l' arteria.

∴ L' ambiciosa reyna *Isabel* de Inglaterra, excla-
mava ab desesperació:

—Donaria tot los mèus dominis per un' hora més
de vida.

∴ *Ignaci de Loyola* dirigintse als jesuitas que ro-
dejavan son llit de mort, los hi digué senyalantlos un
globo terráqueo:

—Vos deixo 'l mon.

Hi ha que confessar que 'ls jesuitas fan tot lo huma-
nament possible per apoderarse'n.

∴ Lo célebre escriptor *Lamennais*, deya somrient,
com si se li aparequés una visió agradable:

—Feu pas á la llum... Vè á buscarme.

∴ *Mahoma*, morí ab los ulls fixats al cel y dihent:

—«Senyor, he sentit la tèva véu... cap á tú me 'n
torno.»

∴ *Milton*, cego y poeta, quan moria exclamava:

—Are, veig brillar la mèva aurora.

∴ *Mozart*, ab melancólica tristesa, deya:

—«Deixaume sentir aquesta música que ha sigut
sempre ma delícia y mon consol.»

∴ *Napoleon I*, pronunciá una paraula incoherent:

—«Cap d' exercit!»

∴ *Nelson*, famós almirant anglés, mort á Trafal-
gar, exclamá:

—«Dono gracias á Dèu, per deixarme morir en lo
compliment del mèu deber.»

∴ Lo mulato *Plácido*, que morí fusellat á Cuba
per las autoritats espanyolas, al anar al suplici, impro-
visá aquest endecasilabo:

—«Ay que me 'n porto dintre 'l cap un mon.»

∴ L' humorístich *Quevedo*, morí dihent una gracia.
Dictava son testament al confés, y al expressarli
aquest lo desitj que tenia de qu' en son enterro hi anés
música, digué:

—La música que la paguin aquells que hajan de sen-
tir-la.

∴ Lo sarcástich *Rabelais*, morí exclamant:

—Baixeu lo teló: s' ha acabat la comedia.

∴ *Joan Jacobo Rousseau*, com si contemplés un
espectacle invisible pèls demés, digué:

—Qu' hermós qu' es lo soll!

∴ Lo novelista *Eugeni Sue*, pèl contrari, com si
bregués ab las sombras que 'l rodejavan per tot arreu,
cridava:

—Deixéume... deixéume... He viscut lliure, y lliure
vuy morir.

∴ *Tasso* 'l famós poeta, comprenent que la vida li
escapava, digué:

—Si no fós la mort, no hi hauria en la terra un ser
mès desventurat que l' home.

∴ Lo famós *Voltaire*, digué:

—¡Vaya un viatge més curt!

∴ Lo novelista *Walter Scot*:

—Oh! Conech que 'm regeneroi!

∴ Finalment *Washington*, fundador de la inde-
pendència nort-americana, com si 's conformés ab la
sèva sort, exclamá:

—Está molt bè.

LA MORT CÓMICA.

o tot han de ser llágrimas.

Tambè algunas vegadas la presen-
cia de la mort inspira xistes y agu-
desas.

Per si algú dels mèus lectors arri-
bés á duptarne, aquí van unas quan-
tas espioladuras:

∴ Agonisava un metje.

∴ Què volen ferhi! Tambè als que s' encarregan ab
mès ó menos acert, de combatre á la mort, los hi arriba
l' hora.

∴ Agonisava, com dich, y creyent que 's tractava de
un malalt que no era ell, va pulsarse, murmurant ab
veu débil:

—Pobre malalt! L' han bèn fastidiat. Al mèu parer
havian de donarli una purga y li han donat una sangria;
no hi ha remey per ell.

Aquestas foren las sèvas últimas paraulas.

∴ Se moria un pobre home que havia consagrat la vida
entera al cultiu de las matemáticas.

Estava com alelat y no responia ja á las preguntas
que li dirigian.

∴ Pobre! deya un de la familia, ja no respon á res,
ja ni deu sentir lo que li preguntan.

∴ Deixeu lo per mi, jo m' empenyo á ferlo contestar,
digué un amich del moribundo.

Y á cau d' òrella, li preguntá:

—Llorens, lo quadrat de 12? ¿quant es?

—144, respongué 'l matemátich ab veu casi imper-
ceptible.

∴ De reminiscencias del ofici ó carrera que han exercit
casi sempre 'n venen en l' imaginació dels pobres mori-
bundos.

∴ A un pintor de fama li deya 'l capellá que l' assistia.

—Preparis, fill mèu, preparis... ¡Y que felis va á ser,
dintre de poch, veyent á Dèu nostre senyor de cara
per tota una eternitat!

Y 'l pintor observá:

—¿Sempre de cara, y may de perfil?

∴ ¡Y qué direm de aquell usurer, que havia passat la
vida cobrant ral per duro y fent empenyos sobre
prendas!

∴ L' assistia un capellá, predicantli 'l forsós despen-
diment de las cosas de aquest mon, y li deya:

—No penséu mès que ab Aquell que sent rey de
reys morí clavet en la creu per redimirnos. Teniu,
preneu aquest Sant Cristo.

Y 'l usurer, prenentlo y suspesantlo, digué:

—No 'n puch donar mès que tres pessetas.

∴ Un cantant se trobava en las darrerias, y un amich
que havia anat á ferli una visita, li preguntá:

—Què tal? ¿Com estás?

—Mira aquí, respongué, á punt de cantar l' aria
final.

∴ Un home del camp de Tarragona s' estava morint;
pero no s' ho creya.

∴ Penséu ab l' Iglesia... deya 'l rector que l' assistia,
deixéu alguna cosa per fervos di 'l bé.

Y 'l malalt, suspirá, dihent:

—¡Ay, que 'n devém estar de perduts! Ja pídem?

∴ Un cotxero moria satisfet.

∴ Deus trobarte molt bè? li preguntava la sèva dona.

—No, noya: conech que 'm vaig á morir.

—Y estás tant de bon humor?

—¡Qué s' hi farà!... Penso que tota la vida hi anal
al pescant del carruatje, y que al últim potsèr podré
anar una vegada dintre del cotxe!

∴ Un tisich, que no tenia mès que la pell y 'ls ossos,
se reya del sèu estat.

∴ Pero per qué rius de aquest modo? li preguntavan.

∴ Qué vols ferhi! responia. Penso ab la mala cara
que farán los cuchs del cementiri quan me vegin...
Vaja, que si tothom hi anés tant escurat com jo 's mo-
ririan de gana!

∴ En Geroni se 'n anava á las capsas.

Lo capellá que li duya 'l combregar era un amich
sèu y li deya:

—Mira Geroni, are ha entrat Jesús á casa tèva: jo
mateix te 'l porto.

∴ Donchs digui qu' entra en la mateixa forma ab
que vá entrar á Jerusalem.

—¿Cóm vols dir?

—A caball d' un burro.

∴ Molt apassionat pèl negoci, al mateix temps que in-
diferent en materias religiosas, un capitalista 's veyia
la mort á sobre.

∴ No vá faltar un capellá que 's prengué la pena de
anarli á fer present que havia arribat l' hora de pensar
en la vida futura.

—Es veritat, are conech que ha arribat l' hora.

—¡Ay, gracias á Dèu! digué 'l capellá.

∴ Solzament que com que hi ha de 15 á 20 religions
distintas, y parlo no mès que de las serias, hi pensat
ferme de totes, per assegurá 'l cop.

∴ En Met era aficionat, pero molt aficionat al mam.

Y al mateix temps era molt devot.

∴ Tant, que no alsava 'l porrò sense invocar lo nom
de Jesús.

∴ Se trobava als últims, y 'l capellá que aná á aju-
darlo á bèn morir, li deya que pensés ab Dèu nostre
Senyor.

—Ja hi penso, ja, respongué 'l malalt.

∴ Donchs are diguéu:

—¡Jesús!...

Y en Met obri la boca.

—Jesus, repetí 'l ca; ellà al cap d' una estona, al veure que permaneixia ab la boca oberta.
Y en Met exclamà:
—¡Si no raja!...
S' havia figurat que volian darli un trago.

J. R. - R.

ha declarat lo tifus en lo colegi de Jesuïtas de Manresa, ab perill d' empastifar á tota la població.

¡Quina gangueta per la gent de sotana!

Molts enterros... molts funerals... y molta feyna.

No podrán queixarse dels jesuïtas.

Y en quant á las familias que desitjan que 'ls seus fills guanyin la gloria del cel, ja ho saben. Per anarhi ben depressa, no hi ha com confiarlos als pares jesuïtas.

En Castelar ha arribat á Paris, ha dit unas quantas veritats, y naturalment, los monárquichs se 'n han sentit; pero qui se 'n ha sentit sobre tot son los fusio-nistas.

—¡No volém més benevolencias! exclama ayrat *El Correo*, qu' es un diari ministerial á proba de bomba.

—¡Alto minyó! dirém nosaltres: aqui heu de pendre lo que 'us doném... y si nosaltres volém ser benévols, serém benévols mal que 'us pesi.

No hi ha més remey.

En aquest món tothom té 'l seu sistema de cassar moscas. Hi ha qui tracta de cassarlas á tiros.

Nosaltres en cambi 'ns valém del arrop.

Las moscas s' hi deixan caure qu' es un gust, y un cop hi son, ja no 'n surten.

Las moscas fusio-nistas tenen las alas empastifadas... y ja no volan; ara s' arrossegan.

¡Que s' hi ha de fer! Morirán per massa llamineras.

L' abundancia de originals nos priva avuy de respondre á las molts cartas que tenim rebudas. Ho farém la próxima senmana.

Los carlins están de pega.

Tenian posadas totas las esperansas en lo pimpollo del rey de las Húngaras y aquest se 'ls está morint.

Y ab ell, mor' la causa carlista. Mor' com los peixos: per la boca.

Apoyats ab la *lley sálica* qu' excluía á las donas del trono, han promogut los carlins dos guerras civils espantosas.

Y are si arriba á morirse l' heréu de 'n Carlets, los carlins se quedan sense candidat mascle, perque son femellas tots los demás fills que li quedan, com ho son també 'ls fills del seu germá, l' héroe de Cuenca.

De manera que la causa carlista ja no tindrà rahó de ser.

Y lo més xocant es que retrocedint en la genealogia dels nostres reys, descartadas totas las branques femellas, resulta que la corona d' Espanya, segons la *lley sálica*, toca de dret á la casa de Saboya, y en consecuencia á D. Amadeo en persona.

¡Han vist rarsa com aquesta?

Sembla que la Providencia s' hi diverteixi.

¡Y cuidado si es divertit veure que 'ls carlins, cap á sas vellesas vulgas que no vulgas, s' han de fer *ci-payos*!

El *Correo Catalán* está desesperat. Suposa que s' han comés grans delictes y que la Divina providencia 'ns castiga fent caure malalt al fill de 'n Carlets.

Y exclama:

—Aplaquém las iras divinas á copia d' oracions.

Si, si... molts oracions y molt sulfat de quinina.

Perque no sè qué tindrán las oracions carlistas, que 'l bisbe de Madrid ha privat qu' en aquella capital se exposés lo Santíssim, conforme 'ls carlins volian, á fi de pregar més directament per la salut de 'n Jaumet.

A no ser que 'l bisbe de Madrid cregui lo que diu lo ditxo, que brams d' ase no pujan al cel.

Si 'm volen creure 'ls carlins, vágissen á la montanya.

Ey, no á sublevarse: á fer penitencia.

Fássinse ermitans y plorin, que per molts llágrimas que llensin, no arribarán á esborrar la sanch que han derramat bárbara é inutilment.

En Martos ha esmorsat ab la real familia.
Hi ha qui créu que D. Cristino 'l dia que puji en Cánovas, será benévols fins ab los conservadors.
No sería res d' estrany.
Fa ja tant temps que D. Cristino s' ha empassat l' am!

DE ULTRATUMBA.

Baix qualsevol punt de vista, mirat de dret y de tort y fent imparcial revista, no hi ha al món vida més trista que la que té 'l pobre mort.

¡Qué hi faig jo dintre aquest niu, voltat de silenci etern?

Res: no més que la viu viu, ofegarme al ser l' istiu y refredarme al hivern.

Malgastar las nits y 'ls días igual que un estaquirot,

sense amichs ni companyias,

sense penas ni alegrias,

sense llegit un diariot.

Al morirme, 'ls que 'm voltavan

—encara ho tinch ben present,—

me planyan, me miravan,

y varios d' ells murmuravan,

plorant *cocodrillament*.

—¡Ditxós! Ara ell trobará

la pau que en lo món no 's logra.

¡Què felis estaré allá!

¡Murris! ¡Y tal si s' hi está!

¡Cá, com si estés á cal sogre!

Lo món té aixó. Tot es di

mal de la vida, y descriure

lo bè que s' está á n' aquí;

pero ningú hi vol veni

y tothom procura viure

Ara veig jo, vatú 'l món

qu' es una pura vritat

alló de:—Vésten, Anton,

que 'l que queda ja 's compón.—

¡Quin ditxo més ben trobat!

¡Quan recordo la vidassa

que jo en l' altre món tenia!

Era 'l rey de la catxassa:

sense preocuparmhi massa,

reya, cantava, bevia.

¡Quin trashed més agradable!

¡quin modo de rodolar!

era una cosa admirable...

¡Vaja, no sè com rediable

vareig deixarme enterrar!

Avuy que jo me n adono,

es en va qu' encara 'm gastí

enrahonant com enrahono,

pues, per més voltas que hi dono,

ja hi fet tart... ¡Tardí piulasti!

M' haig de resigná á está aquí,

solet, *mano sobre mano*,

sense ferme ab cap veht,

mústich com un pelegrí,

sério com un veterano.

Tinch de callar si á la vista,

quan vé 'l día de votá,

se m' apunta en una llista

com á madú ó fusio-nista...

¡Jo, qu' era republicá!

No tinch cap. cap distracció,

no veig res de Barcelona,

ni sè si aviat vindrá allá,

ni si l' arcalde está bó,

ni si es viu en Fontrodona.

Ignoro si al cap de vall

han obert los sumideros,

ni si han empedrat lo Call,

ni si 'ls *guras* de caball

portan llorons ó plumeros.

M' aburreixo, 'm fastidio

de veras, solemnement,

sense ánim, ni pit, ni brio...

¡Ja us dich jo, *corpo di Dio*,

que n' hi estich de malament!

¡Ab quin gust m' escaparía

de dintre d' aquest trist niu!

¡Si ho conseguís algun dia...!

No sè lo que pagaria

per poguer torná á ser viu!

G. GUMÁ.

L. doblar la *Numancia* 'l cap de Palos, se li vá rompre l' hélice.

Y la *Blanca* vá durla remolcada fins á Cartagena.

Quan penso que també á la *Blanca* se li havia romput la mateixa pessa, 'm figuro contemplar dos coixos fent

brasset.

La cama bona del un, supleix la cama dolenta del altre.

Pero per aixó son coixos.

Lo general Daban per fi ha acceptat lo càrrech de jefe general de policia.

Es un gran nomenclament.

La proba que 'l dia mateix de pendre possessió ja havia realisat dos capturas.

Lo general Daban vá pescar desde 'l primer moment...

—Al Bizco y á Melgares?

—No, senyors: desde 'l primer moment lo que vá pescar es un sou de 50,000 rals y cotxe per tot dia.

Per expulsar á n' en Ruiz Zorrilla de Fransa 'l gober-n espanyol va demanar l' intervenció de Alemania y Austria; y 'l gober-n francès ha contestat que no admítia l' ingerencia de ningú en los seus assumptos.

¡Penjada!

Lo Sr. Moret no agafa 'l taco, que no espifihi.

Pero aquesta vegada crech que fins ha romput lo panyo.

Als dissidents de la majoria que s' engalanen ab lo nom de búlgaros, ja 'ls donan un' altre nom.

En lloch de búlgaros, los diuen *vulgars*.

En efecte, res més vulgar que la cassussa.

Los carlistas volent pregar per la salut de 'n Jaumet. Lo bisbe de Madrid, tancant l' iglesia y tirantlos la porta pels nassos.

Hi ha espectacles soberanament hermosos.

Una inscripció que un viuado vá colocar sobre 'l se-pulcre de la seva dona:

«Esposa adorada

al reunirte en aquesta tomba

ab ton pare y ab ta mare

he vist complets mos desitjos més ardents.»

Y ab tant com se representa *D. Juan Tenorio*, ningú ha pensat encare en fer un *D. Juan Tenorio* bufo.

Figürinse la següent escena:

D. Joan convida al Comendador á filtrarse á través de las parets. L' estatua del Comendador s' hi filtra, presentantse més solemne y majestuosa que 'l mateix Rius y Taulet.

D. Joan li diu que s' assenti á taula; y l' estatua s' hi assenta.

D. Joan li ompla una copa, y l' estatua se la béu; un' altra copa, y se la béu també, y darrera d' aquesta un altra, y un' altra y un altra.

Per últim l' estatua s' aixeca y com qu' está ja bo-rratxa com una sopa, comensa á fer tentinas, cau á terra y 's trenca en trenta mil trossos.

A Perigueux (Fransa), s' ha calat foch al seminari.

¡Y després voldrán que 'l clero no 's cremi!

SINGLOTS POÉTICHS, AB NINOTS.

LA PAU D' ESPANYA.

Segona part de la «Butifarra de la Llibertat.»

SUPOSICIÓ CÓMICA EN UN ACTE Y EN VERS

per SERAFÍ PITARRA.

Forma un elegant tomet de 32 páginas, ilustrat per M. Mo-liné, é imprés ab esmero sobre paper satinat.

Se ven á 2 ralets en la llibreria de Lopez, Rambla del Mitj, 20, principals llibrerias, kioscos, y en casa los corres-pondsals de LA CAMPANA.

LOPEZ. Editor.—Rambla del Mitj, 20.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatro, 21 y 23.

ETERNITAT DEL GENI. (Dibuix de M. Moliné).

Morts que no morirán may.